

สิบปี พ.ร.บ.ควบคุม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 : ประทศ์ได้อะไร

วันที่ 21-22 พฤศจิกายน 2561

การประชุมวิชาการสุราระดับชาติ ครั้งที่ 10 ณ โรงแรม เซ็นจูรี พาร์ค กรุงเทพมหานคร

ต้นตอ 'จิตสำนึก' สู่ทศวรรษใหม่ สังคมไทยปลอดภัยจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2561

เมื่อวันที่ 22 พ.ย. 61 ในงานประชุมวิชาการสุราระดับชาติครั้งที่ 10 “สิบปี พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ประเทศไทยได้อะไร” มีตัวแทนจากภาครัฐและภาคประชาสังคม ร่วมบรรยายเชิงวิชาการในหัวข้อ “การขับเคลื่อนสังคมไทยเพื่อควบคุมแอลกอฮอล์ในรอบสิบปี” โดยมี นพ.ค่านวณ อึ้งชูศักดิ์ ประธานคณะกรรมการบริหารแผนคณะที่ 1 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นผู้ดำเนินการบรรยาย

นายธีระ วัชรปราณี ผู้จัดการสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) กล่าวว่า ตลอดสิบปีที่ผ่านมาภาคประชาสังคมสร้างการขับเคลื่อนสังคมเพื่อควบคุมแอลกอฮอล์ตามแผนยุทธศาสตร์ ผ่านการการรณรงค์ ให้ความรู้ และสร้างความตระหนักแก่สังคม จนเกิดเป็นความเปลี่ยนแปลงให้เห็นมากมาย

“การรณรงค์ไม่ใช่ให้การศึกษาแบบธรรมดาหรือบรรยายเฉยๆ แต่เป็นการสร้างบรรยากาศให้สังคมเกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการเฝ้าระวังสถานการณ์ไปพร้อมกัน” นายธีระ กล่าว และอธิบายต่อไปถึงเป้าหมายว่า แผนต่อไปในส่วนภาคประชาสังคม คือการคุมดูแลแก้ไขปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับจังหวัด ตั้งแต่การเข้าไปพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ก่อให้เกิด ‘ชุมชนคนสู้เหล้า’ พัฒนาศักยภาพผู้นำคนหัวใจเพชร จัดตั้งเป็น ‘ชมรมคนหัวใจเพชร’ และโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาวิถีไทยวิถีพุทธที่สามารถลดอุบัติเหตุบนท้องถนนลงได้อย่างเห็นผล การรวมพลคนบวชใจซึ่งได้เกิดขึ้นจริงแล้วในจังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดเชียงราย

ขณะที่ในส่วนกลาง นายธีระ กล่าวว่า งานการขับเคลื่อนที่ผ่านมา คือการขยับให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางนโยบาย ได้แก่ การร้องเรียนไปยังหน่วยงานรัฐให้เพิ่มมาตรการใหม่เพื่อควบคุมสถานที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ การจัดโซนนิ่งในชุมชนหรือการสร้างไลฟ์สไตล์โนแอล และบาร์ดีปอลดแอลกอฮอล์ เป็นต้น

“เราสร้าง Social Climate สร้าง Social Learning หรือโมเดลขึ้นมา นี่เป็นบทบาทของภาคประชาสังคม ส่วนภาครัฐ และภาควิชาการ ก็คงต้องมาช่วยกันดูว่าร่วมกันเราจะไปจัดการเพื่อไปสู่เป้าหมายเหล่านั้นได้อย่างไร” นายธีระ กล่าวทิ้งท้าย

สำหรับ นพ.สมาน พุตระกูล ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 ราชบุรี (สคร.) ตัวแทนผู้บรรยายจากภาครัฐ กล่าวว่า ตลอดปีที่ผ่านมา ภาครัฐได้มีการขับเคลื่อนกฎหมายควบคุมแอลกอฮอล์หลายเรื่อง เช่น การห้ามดื่มแอลกอฮอล์บนรถไฟหรือรอบสถานศึกษา การกำหนดช่วงเวลาที่ไม่อนุญาตให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามวันและเวลาที่กำหนด ซึ่งที่ผ่านมา ภาครัฐได้รับความร่วมมือจากภาคประชา

สังคมทำให้สามารถออกมาตราการทางกฎหมายได้ แต่ในทางปฏิบัติพบว่ายังมีข้อถ้อยคำด้านการบังคับใช้

“นอกจากการผลักดันกฎหมายออกมาแล้ว งานต่อไปคือ การออกอนุบัญญัติต่างๆ เพื่อเอื้อให้เจตนาารมณ์หรือคุณธรรมของกฎหมายคุ้มครองลูกหลาน เยาวชน ได้ ในอนาคตเราต้องการให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายโดยหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานระดับเขตหรือจังหวัดที่เข้มงวดขึ้น และต้องมาคุยกันด้วยว่ากฎหมายนั้นมาถูกทางหรือไม่” นพ.สมาน กล่าว

ในช่วงแสดงความคิดเห็น นพ.แท้จริง ศิริพานิช เลขาธิการมูลนิธิเมาไม่ขับ มีข้อสังเกตต่อ คำถามที่ว่า เราถูกทางหรือไม่ ต้องดูที่การตั้งเป้าหมายของฝ่ายกฎหมายเช่นกัน ว่ามีความชัดเจนแค่ไหน เช่นเดียวกับการเดินทางจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง ซึ่งจะรู้ว่าอยู่ตรงไหน ถูกทางหรือไม่ ก็ต้องมีเป้าหมายที่ชัด

“กฎหมายฉบับนี้ถูกผลักดันผ่านในเรื่องของอุบัติเหตุบนท้องถนน มีการแก้ไขกฎหมายกันหลายครั้ง สุดท้ายพอแก้กฎหมายเสร็จ แทนที่ผลมันจะได้กับประชาชน มันกลับไปได้ประโยชน์ในส่วนผู้บังคับใช้กฎหมาย เพราะฉะนั้นเราต้องเปลี่ยนมาโฟกัสว่า กฎหมายที่มีอยู่มันใช้ไม่ได้ จึงอยากชวนมองว่า เราตั้งเป้าหมาย พ.ร.บ. นี้ไปถึงตรงไหน ถ้าเราตั้งเป้าว่าให้ประชาชนเลิกดื่ม ก็ต้องตั้งเป้าว่าจะเลิกดื่มถึงเมื่อไหร่ หรือคนทำงานจะอยู่กับประชาชนแบบไหน เช่นคนที่ทำงานด้านนี้ สมมติว่าเป็นอธิบดีกรมควบคุมโรค ต้องมีข้อกำหนดว่าไม่ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ก้าวต่อไปต้องมีการตั้งเป้าหมายแบบนี้ด้วยหรือไม่” นพ.แท้จริง กล่าว

ด้าน นพ.ค่านวณ อึ้งชูศักดิ์ อธิบายว่า เจตนารมณ์ของกฎหมายได้ระบุว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์สร้างปัญหาให้กับสุขภาพสังคมโดยรวม เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจำกัดสิทธิบางอย่างเพื่อให้สังคมดีขึ้น นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะแนวทางการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอนาคตว่า หากใช้เพียงแนวทางกฎหมายคงไม่เพียงพอ แต่จำเป็นต้องใช้ทั้งกฎหมาย และปลูกจิตสำนึกในสังคมให้ดีขึ้นด้วย

“
กตวรรษต่อไปต้องปลูกคนกว่า
ห้าสิบล้านคนให้ดีขึ้น ไม่ได้ปลูกด้วย
กฎหมายเท่านั้น แต่ต้องปลูกด้วยจิตสำนึก
ถ้าหากเขาอยากให้ลูกหลานปลอดภัย
จากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
”

นพ.ค่านวณ อึ้งชูศักดิ์

ประธานคณะกรรมการบริหารแผนคณะที่ 1
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
งานประชุมวิชาการสุราระดับชาติครั้งที่ 10
21 พ.ย. 61

“คนที่ออกมาขับเคลื่อนเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีไม่มากเมื่อเทียบกับขนาดปัญหา คนส่วนใหญ่ยังนิ่งเงียบ ถ้าเราจะดำเนินการขับเคลื่อนในทศวรรษต่อไป เราต้องปลูกคนกว่าห้าสิบล้านคนให้ดีขึ้น ไม่ได้ปลูกด้วยกฎหมายเท่านั้น แต่ต้องปลูกด้วยจิตสำนึกว่า ถ้าเขาอยากให้ลูกหลานปลอดภัยจากแอลกอฮอล์ อาจต้องใช้กฎหมายในกรณีเล็กๆ ที่กฎหมายทำไม่ได้ ส่วนเรื่องของการบังคับใช้ทางกฎหมายก็ยังคงทำต่อไปในกรณีที่สำคัญ”
นพ.ค่านวณ ระบุ

ทั้งนี้ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ตามที่ระบุไว้ในราชกิจจานุเบกษา คือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศสมควรกำหนดมาตรการต่างๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย

“กลยุทธ์การตลาด CSR ในคราบน้ำกัญญา โฆษณายุคใหม่ พุดตราเสมือนหลายรูปแบบ”

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2561

เมื่อวันที่ 22 พ.ย. 61 ในงานประชุมวิชาการสุราระดับชาติครั้งที่ 10 “สิบปี พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ประเทศไทยคืออะไร” มีการบรรยายเชิงวิชาการในหัวข้อ ‘มาตรการควบคุมการตลาดและโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์’ ซึ่งมีการอภิปรายถึงกลยุทธ์ต่างๆของผู้ประกอบการเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งในอดีตที่ผ่านมาและกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นในปัจจุบันอย่างน่าสนใจ

ผศ.ดร.บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก ได้เริ่มต้นจากการอ้างอิงถึง พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 32 ที่ระบุ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่ม หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณ ชักจูงให้ดื่มโดยตรง และโดยอ้อม ให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคมโดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ ซึ่งในกรณีนี้แม้ว่ากฎหมายจะดูเข้มงวดแต่ความจริงแล้วยังไม่ครอบคลุมถึงปรากฏการณ์จริงที่เกิดขึ้น

“ปัจจุบันโฆษณายุคใหม่ไม่จำเป็นต้องบรรยายสรรพคุณใดๆ เพราะเพียงเห็นตราสัญลักษณ์ก็สามารถสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนได้ หรืออาจเรียกว่าเป็นการโฆษณาโดยอ้อม แต่ผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อ้างว่าการควบคุมไปถึงการโฆษณาโดยอ้อมนั้นกว้างเกินไป ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับกฎหมายว่าจะบังคับได้อย่างไรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม”

ขณะที่ นายคำรณ ชูเดชา ผู้ประสานงานเครือข่ายเฝ้าระวังธุรกิจสุรา ได้อธิบายแสดงให้เห็นถึงกลยุทธ์จากประสบการณ์เฝ้าระวังการโฆษณาการตลาดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่า ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะใช้สีและตราสัญลักษณ์ ในการโฆษณาแฝงความเข้าใจต่อผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้วของประชาชน พุดตราเสมือนขึ้นอีกหลากหลายในการนำไปใช้กับผลิตภัณฑ์อื่นๆในยี่ห้อเดียวกัน เช่น โซดา น้ำแร่ แต่แท้จริงแล้วสัญลักษณ์เหล่านี้ผู้ประกอบการอาจมีเป้าหมายที่การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

นายคำรณ ยังเปิดเผยถึงอีกกลยุทธ์ของผู้ประกอบการทำการตลาดขั้นสูงสุด นั่นคือ สิ่งที่เรียกว่างาน CSR ซึ่งเป็นการตลาดในคราบนักบุญ ถือเป็นงานโฆษณาที่แนบเนียนที่สุด เช่น การแจกผ้าห่ม ให้ทุนการศึกษาเด็กและเยาวชน เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรในสายตาของประชาชน และสร้างความเกรงใจให้เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

“จะเห็นได้ว่า บางกิจกรรมมีการจัดทำร่วมกับรัฐบาล มีผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสปอนเซอร์และจัดหาพีริเซนต์เตอร์ แสดงถึงปัญหาทางภาครัฐที่ยังไม่ชัดเจนในการแก้ไข ควรจำกัดว่าผู้ประกอบการสามารถทำ CSR ได้ในระดับไหนที่สมควร”

“
เน้นจับปลาตัวใหญ่เพื่อให้ตัวเล็ก
หัวนเกรง แบ่งการวิเคราะห์เป็นสาม
สี่ คือ ขาว ดำ เทา หากเป็นสีดำทาง
เครือข่ายไม่รอช้าแน่นอน
”

คำรณ ชูเดชา ผู้ประสานงานเครือข่ายเฝ้าระวังธุรกิจสุรา
งานประชุมวิชาการสุราระดับชาติครั้งที่ 10

22 พ.ย. 61

โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะเป็นการช่วยลดภาระได้ แต่ยังคงต้องดูต่อไปว่าในอนาคตจะสามารถผลักดันกฎหมายมาตรานี้ได้หรือไม่” นพ.พงศ์ธร กล่าวทิ้งท้าย

การโฆษณาโดยอ้อมที่แม้จะเห็นเพียงสัญลักษณ์ที่ปราศจากสรรพคุณอวดอ้างใดๆ ก็เปรียบเสมือนน้ำซึมบ่อทรายที่ซึมลึกในความเข้าใจของประชาชนมาช้านาน แต่การต่อสู้ของหลากหลายองค์กรนั้นก็เป็นที่ไปในทิศทางที่ดีขึ้น และหวังว่า จะดียิ่งขึ้นต่อไปในภายภาคหน้า

นายคำรณ ยังกล่าวต่อไปว่า ในส่วนตัวเน้นงานปฏิบัติภาคประชาชน สร้างความเข้าใจในระดับพื้นที่ มีเครือข่ายทั่วประเทศที่คอยจับตามองผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดเวลา เช่น กิจกรรมลานเบียร์ หากพบเห็นการโฆษณาโดยตรงจะเร่งดำเนินการทันที

“เน้นจับปลาตัวใหญ่เพื่อให้ตัวเล็กหัวนเกรง แบ่งการวิเคราะห์เป็นสามสี่ คือ ขาว ดำ เทา หากเป็นสีดำทางเครือข่ายไม่รอช้าแน่นอน แต่ในส่วนของสีเทา ยกตัวอย่างถึงตราเสมือนที่ธุรกิจแอลกอฮอล์นำมาดัดแปลงเพื่อหลบหลีกความความผิด โดยการนำตราเสมือนแฝงในน้ำดื่มหรือโซดา อยู่ในกระบวนการที่ต้องทำให้ศาลเชื่อว่า ผู้ประกอบการจงใจโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะหากไม่ต่อสู้เรื่องตราเสมือน มาตรา 32 ก็ไร้ประโยชน์” นายคำรณ กล่าว

นพ.พงศ์ธร ชชาติพิทักษ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กล่าวว่า การบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน คือการเข้าไปตรวจสอบสถานที่ทำการ ยึดอายุเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จำหน่ายเกินเวลา รวมทั้งการส่งหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้การ สิ่งที่พบเห็นได้บ่อย คือ สิ่งที่เรียกว่า แบนด์ DNA ที่ไม่จำเป็นต้องเหมือน แต่สามารถใช้สิ่งอื่นถ่ายทดแทนได้และประชาชนสามารถเข้าใจในสารนั้น อีกกรณีคือการโพสต์ภาพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหมู่ดาราซึ่งได้จัดทำค่ากล่าวโทษดำเนินคดี เปรียบเทียบปรับรายละ 50,000 บาท ในกรณีเหล่านี้ถึงแม้จะไม่มีการอวดอ้างสรรพคุณก็สามารถดำเนินคดีได้

“คิดว่ากระบวนการเฝ้าระวังนั้นสำคัญ อยากให้เกิดการดำเนินการที่กว้างขึ้น ถึงแม้การดำเนินคดีใน มาตรา 32 จะเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก แต่นั่นหมายถึงว่ายังพอมีทางเป็นไปได้ การตัดปัญหาคือการห้ามโฆษณาโดยสิ้นเชิง เหมือนในหลายประเทศที่ไม่มีการ

นานาชาติชม 10 ปี ไทยคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินผลอย่างน่าอัศจรรย์

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2561

การอภิปรายในหัวข้อ “พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551: ประเทศไทยจะก้าวต่อไปอย่างไร” ดำเนินการอภิปรายโดย นพ.วิวัฒน์ โรจนพิทยากร คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ศ.ดร.พญ.สาวิตรี อัมณางค์กรชัย ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กล่าวถึงสถานการณ์การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะสิบปีที่ผ่านมา โดยเริ่มที่การตั้งข้อสังเกตว่า พ.ร.บ.ควบคุมการเข้าถึงแอลกอฮอล์ของไทยนั้น เน้นการปกป้องเด็ก เยาวชนและประชาชนให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ยากขึ้น ต่างจากประเทศอื่นที่เน้นไปที่การควบคุมการดื่มแบบอันตราย ขณะที่ในแง่การดำเนินงานตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้ จากข้อมูล ณ เดือน ก.ค. 2561 พบว่า มีคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด เพียง 33 จังหวัดที่ส่งรายการการดำเนินงานฯ โดยมีเพียง 18 จังหวัดที่มีคณะกรรมการที่แต่งตั้งมีองค์ประกอบถูกต้องและมีการประชุมแล้ว บางจังหวัดยังไม่มีกรรมการ บางจังหวัด องค์ประกอบไม่ถูกต้อง บางจังหวัดยังไม่เคยมีการประชุมเลย ขณะที่กฎหมาย ยังมีข้อวิจารณ์ว่าเนื้อหาไม่ชัดเจน โดยเฉพาะมาตรา 32 เรื่องการห้ามโฆษณาแอลกอฮอล์ และการบังคับใช้กฎหมายยังไม่เข้มแข็ง อันเกิดจากเจ้าหน้าที่เองก็ไม่รู้ว่าการกระทำแบบใดผิดกฎหมาย และไม่รู้อำนาจหน้าที่ของตัวเอง เช่นเดียวกับหลายเรื่องที่ยังไม่ชัดเจน เช่น ฐานข้อมูลคดีความ และนโยบายเรื่องการออกใบอนุญาตจำหน่ายแอลกอฮอล์

“ผลสำรวจชี้ว่า ประชาชนยังคงพบเห็นการจำหน่ายแอลกอฮอล์ในสถานที่และช่วงเวลาที่ยังห้ามขาย รวมถึงพบเห็นการขายให้เด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ส่วนการรับรู้กฎหมายนั้น พบว่า ประชาชนมีความรู้เรื่อง พ.ร.บ.ฯ หรือมาตรการต่างๆ เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 70%”

นิพนธ์ ชินานนท์เวช ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข นำเสนอเรื่องบทบาทของภาครัฐในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยชี้ว่า นอกจากบทบาทพัฒนานโยบายและมีระบบเฝ้าระวังแล้ว อีกบทบาทที่สำคัญคือการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผลตามอำนาจหน้าที่ เจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ นิพนธ์ ฉายภาพช่องว่างของการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่า ยังไม่มีข้อมูลความชุกของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกปี พร้อมย้ำถึงปัญหาการตีความของมาตรา 32 ของ พ.ร.บ.ฯ และการบังคับใช้กฎหมายที่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ การขาดการประเมินผลของกฎหมายหรือมาตรการว่ามีประสิทธิผลหรือไม่ ขณะที่วิจารณ์ด้วยว่า บุคลากรสาธารณสุขยังไม่มี ความเชี่ยวชาญในการเฝ้าระวังและบังคับใช้กฎหมาย และยังขาดการประเมินบริการ ความพร้อมของสถานพยาบาลในการให้บริการแก่ผู้มีปัญหาการดื่มสุราด้วย

ภก.สงกรานต์ ภาคโชคดี ผู้อำนวยการสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า กล่าวถึงบทบาทของภาคประชาชน ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยชี้ว่า สิ่งที่จะทำร้ายขบวนการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย การแทรกแซงของอุตสาหกรรมสุราที่กำลังมีความพยายามเข้าไปมีบทบาทในการผลักดันกรอบอนุสัญญาการควบคุม การบริโภคแอลกอฮอล์ (Framework Convention on Alcohol Control หรือ FCAC) ซึ่งจะเป็นเหมือนกฎหมายโลก ในการควบคุมแอลกอฮอล์ สอง การค้าเสรี ที่มีการนำเรื่องของบู่หรีและแอลกอฮอล์เข้าไปเจรจาด้วย และสาม กระบวนการล้ม สสส. ผ่านทั้งการร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ถูกตีตกไปแล้ว ซึ่งพยายามยกเลิกการเก็บภาษีเฉพาะ ที่หมายความว่าจะทำให้ สสส.ถูกทำลายลงทันที กระนั้นก็ยังมีความพยายามแก้ไขกฎหมาย สสส. มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเขามองว่าเป็นผลจาก ภาคธุรกิจที่กำไรลดลงจากการทำงานอย่างต่อเนื่องของ สสส. ขณะที่ภาคประชาชนเองก็พยายามรวมกันเคลื่อนไหว เพื่อสร้างความเข้าใจและชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของกองทุน สสส. ที่ต้องช่วยกันรักษา เพื่อสร้างพลังทางสังคม

ศ.นพ.อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม ที่ปรึกษาสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ กล่าวว่า ไม่มีมาตรการใดมาตรการเดียวที่จะทำให้ประเทศไทยหรือคนไทยลดการดื่มแอลกอฮอล์ลงไปถึงระดับที่เราอยากเห็น แต่จะต้องอาศัยหลายมาตรการ และที่สำคัญจะต้องใช้พื้นที่เป็นหลัก โดยต้องหาคนในพื้นที่เป็นพวก เปลี่ยนค่านิยมการดื่มแอลกอฮอล์ใหม่ เพราะจากผลสำรวจก็เห็นแล้วว่า แม้ประชาชน 80-90% จะเห็นถึงพิษภัยของแอลกอฮอล์ แต่ก็ยังมีการดื่มอยู่

“ตอนที่เสนอเข้าสภาฯ ไปนั้น กฎหมายนี้เป็น

เหมือนกระบอง แต่พอเข้าสู่การพิจารณาของกรรมาธิการ แล้วถูกเหลาจนกลายเป็นไม้จิ้มฟัน อย่างไรก็ตาม ไม้จิ้มฟันที่ว่านี้ก็สร้างความเปลี่ยนแปลงได้ไม่น้อย เราสามารถทำงานยากที่หลายประเทศทำมานานและยังไม่สำเร็จให้ลุล่วงได้”

ทั้งนี้ ศ.นพ.อุดมศิลป์ ได้ยกตัวอย่างความสำเร็จ เช่น การปลอดเหล้าในงานประเพณี จ.สุรินทร์ อย่างไรก็ตาม การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องไม่จบที่การเป็นไม้จิ้มฟัน ยังต้องหาทางแก้ไขกฎหมายเพิ่มเติม โดยเฉพาะมาตรา 32 เรื่องการห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ส่วนตัวแล้ว อยากให้มีการห้ามทั้งหมด จะได้ไม่ต้องนั่งตีความกันอีก นอกจากนี้ ยังมี ข้อเสนอให้มีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะทุก 3 เดือน และ 6 เดือน เพื่อทบทวนงานที่ทำมาว่าถูกผิดอย่างไรและควรแก้ไขอย่างไร ที่สำคัญที่สุด จะต้องไม่โยนหน้าที่กัน ทั้งฝ่ายราชการที่เป็นผู้ถือกฎหมาย และภาคประชาชนที่มีหน้าที่สนับสนุน

ดร.เรณู มาตาเนียล การ์ก ผู้แทนองค์การอนามัยโลก (WHO) ประจำประเทศไทย กล่าวว่า จากประสบการณ์ที่เคยทำงานอยู่ที่สำนักงานประจำภูมิภาคของ WHO ที่นิวเดลี ประเทศอินเดีย พบว่า ประเทศไทยถูกมองเป็นประเทศต้นแบบ โดยประเทศต่างๆ มักถามว่าประเทศไทยจัดการเรื่องนี้อย่างไร สำหรับข้อเสนอคือ แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายที่ดีแล้ว แต่ก็ยังต้องบังคับใช้ให้เข้มแข็งมากขึ้น โดยเฉพาะคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดต้องมีบทบาทที่มากขึ้นสอง ทำให้การบริโภคแอลกอฮอล์ไม่ใช่เรื่องปกติในบางประเทศ การดื่มแอลกอฮอล์เป็นกิจวัตรประจำวัน

ในภาพยนตร์นานาชาติ หรือแม้แต่อินเดีย มีภาพแอลกอฮอล์ปรากฏตลอดเวลา บางประเทศมีค่าเดือนและภาพ บนของบุหรี่ยาสูบก็ควรจะมีเช่นกัน นอกจากนี้ มองว่า สื่อและผู้มีชื่อเสียงสามารถมีบทบาทช่วยในเรื่องนี้ได้ และ สาม เนื่องจากอุตสาหกรรมสุราเข้ามาแทรกแซงในระดับนโยบายมากขึ้น จะต้องมีการเรียกร้องให้ผู้มีอำนาจในระดับนโยบายโปร่งใสกว่านี้ โดยอาจใช้การเคลื่อนไหวระดับโลกอย่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มาสนับสนุน รวมถึงนำข้อมูลต่างๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ทั้งสำหรับผู้กำหนดนโยบาย สื่อมวลชน และภาคประชาสังคม โดยองค์การอนามัยโลกยินดีให้ความสนับสนุนการดำเนินงานของประเทศไทย

ด้าน ดร.แซลลี แคลเวลล์ ผู้อำนวยการ SHORE, ผู้อำนวยการร่วมของ The SHORE and Whariki Research Centre และประธาน

Kettil Bruun Society and Global Alcohol Policy Alliance ประเทศนิวซีแลนด์ กล่าวชื่นชมประเทศไทยว่า เป็นต้นแบบที่น่าอัศจรรย์ของโลก ประเทศอื่นที่มีความคล้ายคลึงกับประเทศไทยในด้านเศรษฐกิจ มีการบริโภคแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นมากขึ้น ขณะที่ประเทศไทยสามารถควบคุมได้ ซึ่งเป็นผลลัพธ์จาก พ.ร.บ.ฉบับนี้ ดังนั้นแล้วจึงขอให้ประเทศไทยเดินหน้าต่อไป อย่าถอยหลังกลับ

“
**ประเทศไทยเป็นตัวอย่าง
ที่ดีในการใช้กฎหมายควบคุม
ขณะเดียวกันก็มีการ
เคลื่อนไหวทางสังคม
มาสนับสนุนด้วย**
”

ดร.แซลลี แคลเวลล์ ผู้อำนวยการ SHORE
งานประชุมวิชาการสุราระดับชาติครั้งที่ 10
22 พ.ย. 61

“ประเทศไทยเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้กฎหมายควบคุม ขณะเดียวกันก็มีการเคลื่อนไหวทางสังคมมาสนับสนุนด้วย” ดร.แซลลีกล่าวและระบุว่า บทบาทของ สสส. ในการสนับสนุนเรื่องนี้ทั้งในและต่างประเทศนั้นสำคัญมาก ซึ่งนี่เป็นสาเหตุที่ทำให้อุตสาหกรรมสุราพยายามทำให้ สสส. อ่อนแอลง ดร.แซลลี ยังย้ำถึงการตลาดในโลกดิจิทัลของ อุตสาหกรรมสุราขนาดใหญ่ที่ยังไม่มีใครแก้ได้ และยังต้องการการโต้กลับในระดับโลก รวมถึงย้ำเป้าหมายว่าจะต้องเน้นที่การลดการบริโภค เพื่อที่ว่าอย่างน้อยก็จะดื่มแล้วไม่ได้รับอันตรายก่อน จะย้ำว่า ไม่มีประเทศไหนทำเรื่องนี้ได้ด้วยตัวเองประเทศเดียว ต้องมีการเคลื่อนไหวระดับโลกเข้ามาสนับสนุนด้วย